

Број:002247332 2024 50911 003 000 347 068 04 015

Деловодни број: 1-03-052-90/24-14

Датум: 08.10.2024.

Београд

ИЗВЕШТАЈ

о спроведеним јавним консултацијама о Нацрту методологије за спровођење специфичног секторског теста („Economic replicability test - ERT“)

На основу члана 37. Закона о електронским комуникацијама („Службени гласник РС”, број 35/23, у даљем тексту: Закон), Регулаторно тело за електронске комуникације и поштанске услуге (у даљем тексту: Регулатор) објављује Извештај о резултатима спроведених јавних консултација о Нацрту методологије за спровођење специфичног секторског теста (Economic replicability test - ERT) (у даљем тексту: Нацрт методологије).

Изради Нацрта методологије приступило се како би се створио модел на основу кога се прави процена комерцијалне одрживости посебно за сваку приступну тачку, односно на основу кога се може одредити разделна тачка приступа мрежи на којој се привредном субјекту који подноси захтев за приступ омогућава комерцијална одрживост.

У складу са чл. 36. и 37. Закона, Регулатор је спровео јавне консултације о Нацрту методологије у периоду од 24. јула до 23. августа 2024. године, како би све заинтересоване стране биле благовремено и правилно информисане о предложеним решењима, чиме би се омогућило да дају свој допринос даљем унапређењу предложених решења.

Текст Нацрта методологије објављен је на званичној веб презентацији Регулатора (<https://www.ratel.rs/cyr/blog/javne-konsultatsije-o-natsrtu-metodologije-za-sprovodjenje-testa-ekonomske-replikatsije-ert>), као и на порталу Е-консултације, а сва заинтересована лица била су у могућности да своја мишљења доставе писаним или електронским путем, као и путем портала Е-консултације.

Као резултат спроведених јавних консултација, Регулатору су доставили мишљења Предузеће за телекомуникације Телеком Србија а.д. Београд (у даљем тексту: Телеком Србија а.д.) и *Serbia Broadband* – Српске кабловске мреже д.о.о. Београд (у даљем тексту: SBB doo).

У наставку Регулатор даје одговоре на пристигла мишљења:

1. Телеком Србија:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
1. Начелне примедбе	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи.
1.1.Појашњење и тумачење примене Нацрта методологије за спровођење „Margin squeeze” теста код утврђивања цена услуга или пакета услуга и Нацрта методологије за ERT (у којим	„Margin squeeze“ тест се спроводи у циљу вршења контроле цене услуга везаних у пакете и утврђивања да ли постоји ценовно истискивање профита од стране привредног субјекта са значајном

случајевима и за које намене ће се примењивати наведене Методологије), имајући у виду следећи део текста у Уводу Нацрта методологије за ERT: <i>„Овај документ представља методолошки оквир модела за спровођење специфичног секторског теста економске репликације („economic replicability test” — ERT), помоћу којег Регулатор, на основу надлежности из члана 58. Закона, може направити процену комерцијалне одрживости посебно за сваку приступну тачку. Овај модел даје основ за одређивање разделне тачке приступа мрежи, на којој се привредном субјекту — подносиоцу захтева омогућава комерцијална одрживост.“</i> Ако нема преклапања у примени наведених методологија, потребна су додатна следећа појашњења у вези са практичном применом ERT теста. Како се навод на страни 3: <i>„Тест економске репликације се спроводи на нивоу појединачних услуга и пакета услуга”</i> тумачи и практично примењује, с обзиром да је у Уводу наведено да ERT модел даје основ за одређивање разделне тачке приступа мрежи?	тржишном снагом приликом везивања услуга у пакете. Тест економске репликације служи за процену да ли подносилац захтева може реплицирати мрежу све до крајњег корисника без потребе за приступом постојећој мрежи, и уколико то није могуће, за одређивање приступне тачке мрежи имаоца права која подносиоцу захтева омогућава комерцијалну одрживост инвестиције. Тест економске репликације се спроводи на нивоу појединачних услуга и пакета услуга и његово спровођење у пракси подразумева свођење прихода и трошкова на ниво услуге по кориснику, како би се обезбедила упоредивост, где се за сваки производ одређује могућност економске репликације, помоћу формуле дате у Поглављу 5. Нацрта методологије.
1.2. На који начин ће се практично, ефикасно и поуздано спроводити тест имајући у виду неизвесност о учесталости подношења захтева, броју поднетих захтева, доступност, проверљивост и транспарентност података за тестирање (које доставља подносилац захтева за приступ разделној тачки, који не подлеже обавези примене трошковног рачуноводства нити регулаторној ревизији)?	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Када су у питању доступност, проверљивост и транспарентност података које доставља подносилац захтева, треба имати у виду да је Нацртом методологије дефинисан прилагођени приступ једнако ефикасног оператора (ЕЕО), те највећи део података који ће бити коришћени у спровођењу теста долази са стране имаоца права. Одређене информације могу доћи и од подносиоца захтева, као што је податак о планираним услугама. Ималац права и подносилац захтева су одговорни за њихову тачност.

	Додатно, учесталост и број поднетих захтева не могу бити унапред предвиђени, те не могу бити предмет разматрања у Нацрту методологије.
1.3.Шта је критеријум за одређивање скупа услуга и које услуге потенцијално могу бити предмет ERT модела, с обзиром да је у питању подносилац захтева за приступ разделној тачки, који до тренутка приступа не нуди услуге?	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Приликом подношења захтева имаоцу права подносилац захтева доставља, између осталог, планирани број корисника и планиране услуге. Иако је наведено предмет подзаконског акта којим се уређују услови приступа до прве или након прве разделне тачке и начин расподеле трошкова, текст Нацрта методологије у тачки 4.1. Приходи од малопродајних услуга и пакета услуга допуњен је следећом реченицом: <i>„Подносилац захтева је дужан да, приликом подношења захтева, наведе планиране услуге за које се тај захтев подноси“.</i>
1.4.Колико често ће се ажурирати ERT модел односно спроводити тестови и шта је услов за покретање истог. У ком року ће оператори бити у обавези да доставе релевантне и ажурне податке за потребе модела? Да ли се рокови усклађују са роковима за одговор на захтев за приступну тачку?	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Услови за покретање теста, који имплицирају и учесталост спровођења теста, дефинисани су чланом 58. ст. 8 и 11. Закона. Ситуације у којима се спроводи тест економске репликације описане су у оквиру Поглавља 2. Нацрта методологије. Свака страна може поднети захтев Регулатору за одлучивање у року који се прописује подзаконским актом којим се уређују услови приступа до прве или након прве разделне тачке и начин расподеле трошкова. Регулатор решењем одређује обавезу омогућавања приступа физичкој инфраструктури, као и начин расподеле трошкова приступа у складу са правилима општег управног поступка.

1.5. Да ли ће Регулатор обезбедити доступност модела свим операторима, како би оператори интерно могли да спроводе тест, а у складу са праксом других европских регулатора (нпр. у Словенији). Омогућавањем увида у модел и доступност истог даје се могућност операторима да самостално спроводе ERT тест, чиме би се минимизирала вероватноћа неуспеха приликом тестирања од стране Регулатора. На тај начин би се операторима пружио одређени степен сигурности за позитиван исход будућег ERT теста спроведеног од стране Регулатора. Напомињемо, да оператори са ЗТС већ деценију уназад, у складу са правилником који регулише примену трошковног принципа, прорачунавају трошковни модел, имају развијене системе и алат за прорачун истих, што може бити основа за ERT модел.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Регулатор је размотрио предлог да модел буде доступан привредним субјектима и закључио да објављивање методологије као кровног документа за спровођење ERT теста, у коме су детаљно описани сви кораци који се спроводе у моделу, обезбеђује адекватан ниво транспарентности и правну сигурност у погледу примене ERT теста.
1.6. У документу није дефинисано како се одређује корективни коефицијент k нити који параметри се користе за одређивање истог? Да ли ће бити јединствени за све подносиоце захтева?	Коментар је размотрен и предлог се прихвата. Према релевантним смерницама BEREC-а, Регулатор може користити претпоставке о карактеристикама хипотетичког ефикасног подносиоца захтева, укључујући тржишно учешће. Узимајући у обзир практичност примене теста и искуства других регулатора у Европи који користе прилагођени ЕЕО приступ, тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног оператора одређује се на нивоу од 15%. Сходно томе, у тачкама 4.3. Трошкови сопствене мреже подносиоца захтева и 4.4. Трошкови малопродаје у вези са пружањем услуге претплатнику релевантни текст Нацрта методологије мења се и гласи: „<i>Корективни коефицијент представља тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног привредног субјекта, којим се прилагођавају трошкови имаоца права, и одређује се на нивоу од 15%.</i>“

1.7. Како се врши прилагођавање трошкова имаоца права обиму и ефикасности подносиоца захтева? На који начин подносилац захтева доказује немогућност да реплицира мрежу до крајњег корисника (да мрежу не може поставити на најефикаснији могући начин)? Приликом подношења захтева за приступ разделној тачки, да ли се прво спроводи процена техничке репликације па након тога процена економске репликације (на коју се примењује ERT)?	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Начин прилагођавања је објашњен у одговору на питање 1.6. Регулатор приликом разматрања захтева анализира да ли постоје високе и трајне физичке баријере за репликацију мреже или елемената мреже, које се детаљније регулишу подзаконским актом којим се уређују услови приступа до прве или након прве разделне тачке и начин расподеле трошкова, и/или високе и трајне економске баријере за репликацију мреже или елемената мреже, што подразумева спровођење теста економске репликације.
2. Релевантне одредбе 2.1. Увод став 3. <i>„Овај модел даје основ за одређивање разделне тачке приступа мрежи, на којој се привредном субјекту — подносиоцу захтева омогућава комерцијална одрживост.“</i> На основу наведеног става привредном субјекту који је поднео захтев се омогућава комерцијална одрживост, одређује се разделна тачка приступа, на начин да ако тачка приступа која је ближе кориснику не задовољава овај захтев, одређује се разделна тачка приступа мрежи даље од корисника (на начин да подносилац може са те тачке да покрије више корисника и са друге стране, мање гради своју мрежу). Овакав метод подразумева више ERT тестова по могућим тачкама приступа. Сходно изнетом, указујемо на члан 5. Нацрта правилника о условима приступа до прве или након прве разделне тачке и начину расподеле трошкова (у даљем тексту: Нацрт	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Прву разделну тачку поставља ималац права коришћења физичке инфраструктуре и обавези је да у базу разделних тачака коју води Регулатор, а која ће бити доступна подносиоцима захтева, уноси релевантне податке који се односе једино на прву разделну тачку. Подносилац захтева може да од имаоца права захтева приступ физичкој инфраструктури унутар зграде или до прве разделне тачке, када је та тачка смештена ван зграде, уколико је реплицирање такве инфраструктуре економски неефикасно или технички неизводљиво. Ако уговор о приступу није закључен у прописаном року или ако ималац права не одговори на захтев подносиоца у прописаном року, свака страна може поднети захтев Регулатору за одлучивање. Регулатор разматра захтев подносиоца и анализира да ли постоје високе и трајне економске и/или физичке баријере за репликацију мреже или елемената мреже,

правилника): „Ималац права је у обавези да Регулатору достави податке о географској локацији разделне тачке (географске координате) и адресу зграда које су повезане на ту разделну тачку.“ У вези са наведеном одредбом, потребно је прецизирати да ли оператор доставља потенцијалне разделне тачке, па се врши ERT тест уколико неко затражи приступ, а тек онда се одређује права разделна тачка за тог подносиоца захтева? Конкретно, на слици 1. Нацрта методологије потребно је разјаснити да ли оператор треба да да све три назначене тачке, а онда кад се неко јави за приступ, преко ERT теста се одређује која је одговарајућа разделна тачка? Предлажемо да се прецизира како је замишљен процес, имајући у виду и будуће обавезе из напред наведеног Нацрта правилника.	за које је подносилац захтева тражио приступ. Регулатор, између осталог, спроводи тест економске репликације за прву разделну тачку (за коју је и поднет захтев), а уколико се покаже да се приступом до прве разделне тачке не могу у довољној мери решити високе и трајне економске и/или физичке баријере за постављање нових елемената мреже, тест се спроводи ради утврђивања тачке након прве разделне тачке која је најближа крајњим корисницима, а на коју се може повезати довољан број крајњих корисника, како би инвестиција била комерцијално одржива за подносиоца захтева и како би се превазишле значајне баријере за репликацију мреже. У оквиру Поглавља 2. Нацрта методологије додаје се реченица која гласи: „Тест се иницијално спроводи за прву разделну тачку, а уколико се покаже да се у њој не може економски реплицирати мрежа, спроводи се за тачку након прве разделне тачке.“
2.2. Увод, став 4. У овом документу су описана начела и приступи одабрани у оквиру модела који ће омогућити процену економске репликације, док ће могућност техничке репликације бити оцењивана посебно, од стране Регулатора. У случају немогућности економске и/или техничке репликације, постоје услови за одређивање обавеза из члана 58. Закона. Предлажемо да се дефинише на који начин Регулатор оцењује могућност техничке репликације (саме изградње мреже до корисника), с обзиром да је наведено изостало а та оцена је важан предуслов за примену обавеза из члана 58. Закона.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Регулатор, приликом разматрања захтева, поред разматрања економских баријера за репликацију мреже или елемената мреже (што подразумева спровођење теста економске репликације), разматра и постојање високих и трајних физичких баријера за репликацију мреже или елемената мреже за које је подносилац захтева тражио приступ. Опис релевантних физичких баријера, као и критеријуми за утврђивање њихове висине и трајности предмет су подзаконског акта којим се уређују услови приступа до прве или након прве разделне тачке и начин расподеле трошкова, којим се детаљно регулишу.

2.3.Тачка 3.3. став 3. <i>„У оквиру модела ће се користити метод праволинијске амортизације. Подаци о капиталним и оперативним трошковима ће се прикупљати од имаоца права и бити прилагођени обиму и ефикасности подносиоца захтева, и у те податке ће бити укључени и трошкови амортизације, а праволинијски метод амортизације се користи као рачуноводствени метод код свих привредних субјеката на тржишту.“</i> Потребно је прецизирати на који начин ће подаци прикупљени од имаоца права бити прилагођени обиму и ефикасности подносиоца захтева.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Подаци ће од ималаца права бити прикупљани путем упитника, у којем ће бити тачно дефинисан потребан ниво и обим података. Подаци прикупљени од ималаца права, укључујући податке о капиталним и оперативним трошковима, прилагођавају се обиму и ефикасности хипотетичког, једнако ефикасног оператора (прилагођени ЕЕО приступ), применом процента тржишног учешћа овог оператора, које је дефинисано на нивоу од 15%, и као такви се користе у обрачуна трошкова сопствене мреже подносиоца захтева. Сходно томе, у тачкама 4.3. Трошкови сопствене мреже подносиоца захтева и 4.4. Трошкови малопродаје у вези са пружањем услуге претплатнику релевантни текст Нацрта методологије се мења и гласи: <i>„Корективни коефицијент представља тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног привредног субјекта, којим се прилагођавају трошкови имаоца права, и одређује се на нивоу од 15%.“</i>
2.4.Тачка 3.5. <i>„С обзиром на чињеницу да се на тржишту Републике Србије крајње цене исте услуге не разликују у зависности од локације, неће се приступати изради посебних модела за појединачне географске сегменте. Међутим, при обрачуна трошкова сопствене мреже подносиоца захтева, може бити узета у обзир Диференцијација параметара за различите географске сегменте, као што су градска, приградска и сеоска насеља, уколико се за тим укаже потреба, узимањем у обзир критеријума као што су дужина „backhaul“ сегмента, број претплатника, пенетрација мреже, и</i>	Коментар је размотрен и предлог се прихвата. Текст Нацрта методологије се мења тако да је прецизирано да се географска сегментација узима у обзир. С тим у вези, мења се текст у тачки 3.5. Географска сегментација тако да гласи: <i>„...при обрачуна трошкова сопствене мреже подносиоца захтева, као што су градска, приградска и сеоска насеља, уколико се за тим укаже потреба, узимањем у обзир критеријума као што су дужина „backhaul“ сегмента, број претплатника, пенетрација мреже и осталих критеријума који се разликују између географских сегмената, а могу утицати на трошкове мреже.“</i>

<i>слично.”</i> Иако се цене услуга не разликују у зависности од локације, како је наведено у предметној тачки Нацрта методологије, истичемо да се трошкови изградње мреже итекако разликују. С тим у вези наглашавмо да се за трошкове сопствене мреже имаоца права мора узети у обзир географска сегментација. Високи трошкови изградње у руралу су и један од разлога зашто многи оператори никад неће имати географску покривеност руралних подручја, због великих трошкова изградње у односу на мале потенцијалне приходе од продаје сервиса. Цена изградње не зависи само од дужине „backhaul“ сегмента, већ и од разуђене топологије саме приступне мреже, с обзиром да према руралнијим подручјима мањи број корисника распоређен је на већој површини, нема кабловске канализације, цеви, и самим тим трошкови изградње се повећавају.	
2.5.Тачка 4.2.1. став 6. <i>„Уколико накнаде нису одређене стандардном понудом, на пример, у случајевима када се разделна тачка не налази на ИП нивоу, или када ималац права није дужан да објави стандардну понуду, ималац права доставља предвиђени износ накнаде који ће се користити у оквиру ERT теста. Уколико ималац права не достави предвиђени износ накнаде, Регулатор одређује максималну накнаду коју исти може наплатити коришћењем формуле наведене у Поглављу 5.2.“</i> За приступ до прве и након прве разделне тачке накнаде нису одређене кроз Стандардну понуду. Да ли то значи да ималац права треба да рачуна предвиђени износ накнаде за различите разделне тачке које Регулатор тестира ERT тестом у односу на захтев	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Ималац права рачуна предвиђени износ накнаде, који представља улазну информацију за тест економске репликације. Методологијом су већ предвиђене различите ситуације у погледу доступности информације о накнади, као и шта се дешава у случају да ималац права није дефинисао накнаду. Поступак и услови спровођења теста економске репликације детаљно је описан у одговору на питање 2.1.

одређеног подносиоца захтева? Потребно је прецизирати.	
2.6.Тачка 4.2.3. став 5. „VPIР - пондерисани просечни месечни велепродајни трошак приступа мрежи.“ У вези наведеног VPIР потребно је прецизирати како се пондерише.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. Формула за обрачун овог параметра је наведена у Нацрту методологије. Појам „пондерисани“ указује на то да није узета у обзир просечна аритметичка средина свих месечних велепродајних трошкова приступа мрежи, већ да су они пондерисани временском вредношћу новца.
2.7.Тачка 4.3. ст. 10. и 11. „Да бисмо пондерисани просечни месечни трошак сопствене мреже прилагодили једнако ефикасном привредном субјекту, потребно је да исти помножимо са корективним коефицијентом, по следећем:” „Корективни коефицијент за прилагођавање трошкова имаоца права нивоу једнако ефикасног привредног субјекта, односно подносиоца захтева, заснива се на економији обима и претпоставља узимање у обзир различитих удела подносиоца захтева у укупном промету на тржишту, а ослањајући се на интерпретацију историјских података објављених од стране Регулатора.“ Пондерисани просечни месечни трошак сопствене мреже одређује се формулом на основу пондерисаног просечног трошка имаоца капитала, за који није дефинисано како се пондерише. А онда се на пондерисани просечни месечни трошак сопствене мреже примењује корективни коефицијент за који опет (став 11) није прецизно дефинисано како узима у обзир различите уделе подносиоца захтева у укупном промету на тржишту (какве уделе пре свега?) и како се ослања на интерпретацију историјских	Коментар је размотрен и предлог се прихвата. Измена у погледу корективног коефицијента је објашњена у одговору на питање 1.6.

података. Није јасно дефинисано како ће се рачунати корективни фактор, а он директно утиче на износ накнаде. Исти коментар на последњи став тачке 4.4 (корективни фактор).	

2. СББ:

Мишљење, предлог, примедба, коментар	Одговор Регулатора
1. Потреба за креирањем заштитних механизма у погледу одабраног модела који се тиче питања степена ефикасности привредног субјекта - РАТЕЛ се у Методологији позива на прилагођен тест једнако ефикасног оператора, без утврђивања додатних заштитних механизма, односно без одређивања лимита за прилагођавање, што би у српским тржишним приликама (где је већина оператора испод 5% тржишног удела) могло да доведе до дискриминације оператора који није ЗТС, а има виши тржишни удео и до реалне опасности да се угрози инвестициони модел и генерално умањи подстицај за инвестирање таквог носиоца права. Стога предлажемо минималну скалу 15-20% тржишног учешћа, а по потреби и већу.	Коментар је размотрен и предлог се прихвата. Према релевантним смерницама BEREC-а, Регулатор може користити претпоставке о карактеристикама хипотетичког ефикасног подносиоца захтева, укључујући тржишно учешће. Узимајући у обзир коментаре добијене током процеса јавних консултација, практичност примене, искуства других регулатора у Европи који користе прилагођени ЕЕО приступ, тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног оператора одређује се на нивоу од 15%. Сходно томе, у тачкама 4.3. Трошкови сопствене мреже подносиоца захтева и 4.4. Трошкови малопродаје у вези са пружањем услуге претплатнику релевантни текст Нацрта методологије се мења и гласи: <i>„Корективни коефицијент представља тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног привредног субјекта, којим се прилагођавају трошкови имаоца права, и одређује се на нивоу од 15%.“</i>
2. Ниво агрегације услуга - РАТЕЛ се, по свему судећи одлучује да ЕРТ модел примењује на нивоу појединачних услуга. Иако се ради о легитимном одређењу, недостаје појашењење осталих приступа, као и	Коментар је размотрен и дато је појашењење како следи. Текст Нацрта Методологије у Поглављу 2. Примена ЕРТ је допуњен и гласи: <i>„У разматрању нивоа агрегирања услуга</i>

детаљније образложење зашто се РАТЕЛ одлучио баш за тај приступ. И овде је неопходно пажљиво одмерити и држати у сразмери интересе за промовисање уласка нових учесника и инвестиционог модела носиоца права.	при спровођењу теста економске репликације, узета су у обзир два приступа: 1) спровођење теста на нивоу портфолија производа, и 2) спровођење теста на нивоу појединачних услуга и пакета услуга. Приступ портфолија оставља већу флексибилност у погледу формирања цена појединачних услуга, јер се може десити да портфолио има позитиван резултат теста економске репликације, иако појединачне услуге немају. Са друге стране, приступ појединачних услуга и пакета услуга је типичнији за тржишта на којима постоји висок степен концентрације и охрабрује улазак нових тржишних учесника. Имајући у виду тренутну ситуацију на домаћем тржишту, тест економске репликације се спроводи на нивоу појединачних услуга и пакета услуга.“
3. Релевантни временски период који се користи у приступу „дисконтованих новчаних токова” (скраћено DCF) - Методологија предлаже просечни кориснички век производа или услуге (ACL) као релевантни период за DCF, али није најјасније која је вредност која се узима у обзир код ACL. Сматрамо да би ACL морао да се базира на подацима о просечном трајању корисничког односа са оператором, уместо на максималном периоду трајања уговора.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. При обрачуна просечних месечних прихода, у тачки 4.1. Нацрта методологије, у обзир се узима трајање уговора, с обзиром да је то период за који су познати новчани токови, укључујући и попусте и поклоне. Проширење периода би подразумевало и различита предвиђања елемената будућих уговора, што за ове потребе није сврсисходно. Ради могућности поређења са трошковима, врши се обрачун пондерисаних просечних месечних прихода.
4. РАТЕЛ-ов приступ у израчунавању „разумне зараде” пати од значајних концепцијских проблема - сличне концептуалне замерке које смо истакли и у вези са Нацртом <i>margin squeeze</i> методологије се могу и овде навести. Нејасно је зашто се трошкови везани за „елементе мреже”, који укључују и принос на капитал, обрачунавају као део	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. У оквиру подналова 4.4. Трошкови малопродаје у вези са пружањем услуге претплатнику, WACC се примењује на нето садашњу вредност само оних основних средстава која се користе у процесу малопродаје, односно нема преклапања са мрежним елементима који

„малопродајних” трошкова продаје услуга корисницима, јер би ти трошкови требало бити евидентирани под „сопствену мрежу” и рачунати само једном у ERT-у. Такође, није јасно како би се у пракси применило предложено прилагођавање за принос на капитал путем „NSV*WACC” и да ли би омогућило правилно израчунавање приноса. Чини се да RATEЛ предлага двоструку примену WACC-а на трошкове „сопствене мреже” и „малопродајне” трошкове, што може довести до погрешног израчунавања потребног нивоа приноса. Такође, предлог да се WACC примени на трошкове куповине veleprodajne услуге и малопродајне трошкове, који укључују OPEX, сматра се концепцијски погрешним, јер те трошковне категорије не представљају капиталне трошкове.	су обухваћени у оквиру сопствене мреже подносиоца захтева. Самим тим, не постоји двострука примена стопе WACC. У одељку 4.6. Разумна зарада је такође наведено да коришћење WACC стопе не представља вишеструку примену ове стопе, већ се иста претпоставља као стопа очекиваног приноса којом се компензују ризици пословног подухвата, односно инвестиције предузете од стране подносиоца захтева. Такође, у вези са питањем из приложеног пратећег документа уз коментаре SBB doo „<i>Oxerina ocena predložene RATEL-ove metodologije za test ekonomske replikacije</i>“, потврђује се да се малопродајни трошкови при дефинисању распореда новчаних токова третирају на исти начин као приходи од малопродаје и veleprodajni трошкови.
5. Искључивање трошкова и прихода од услуга мобилне телефоније из теста. RATEЛ предлага да се искључе трошкови и приходи од услуга мобилне телефоније, што може да да искривљене резултате у примени ERT теста.	Коментар је размотрен и дато је појашњење како следи. С обзиром да veleprodajni трошкови који се користе у ERT тесту нису узроковани пружањем услуга мобилне телефоније, једине две компоненте теста где би се тај утицај видео су приходи од малопродајних услуга и малопродајни трошкови. Када су у питању приходи, у Нацрту Методологије је дефинисано да се приход мобилне телефоније искључује „<i>пропорционално учешћу у збиру цена појединачних услуга по пуној цени, током просечног корисничког века, применом приступа дисконтованих новчаних токова</i>“, чиме се избегава утицај давања већег попушта на мобилну телефонију у односу на остале услуге у пакету, на резултате теста економске репликације. Исти проценат се примењује и како би се умањили малопродајни трошкови. Уколико би се заузео супротан став, да се приходи и трошкови мобилне телефоније

	додају, исти би морали да буду додати и на велепродајне трошкове, што отежава практичну примену теста економске репликабилности.
6. Третман трошкова ТВ права. РАТЕЛ не пружа било какве додатне информације о томе како планира да у пракси укључи те трошкове ТВ садржаја у ЕРТ. С обзиром на сложеност која прати ове трошкове, сматрамо да би било корисно да РАТЕЛ пружи додатне информације у погледу овог питања у ЕРТ методологији.	Коментар је размотрен и предлог се прихвата. Трошкови ТВ права који се разликују од пакета до пакета, у зависности од броја и структуре ТВ канала који се у њима нуде, биће узети у обзир у оквиру ЕРТ модела. У складу с тим, од ималаца права ће се прикупљати подаци о трошковима ТВ права по групама канала (нпр. канали у основном пакету и додатни канали), који ће бити прилагођени за тржишно учешће хипотетичког, једнако ефикасног оператора, а затим узимани у обзир у зависности од услуге за коју се тест врши. У том смислу, текст Нацрта Методологије у тачки 4.5. је допуњен следећом реченицом: <i>„U slučajevima kada između paketa postoji razlika u broju i strukturi kanala koji su u ponudi, a oni uzrokuju i razliku u troškovima medijskog sadržaja, te razlike se uzimaju u obzir u ERT modelu. Podaci o troškovima medijskog sadržaja će ulaziti u model segmentirano po grupama kanala, koji se odvojeno nude u zavisnosti od paketa (npr. kanali u osnovnom paketu i dodatni kanali), a zatim uzimani u obzir u zavisnosti od usluge za koju se ERT vrši.“</i>